

Ивана Ђерић и Славица Максић
Уреднице

ИНСТИТУТ ЗА
ПЕДАГОШКА
ИСТРАЖИВАЊА

Како креирати оптималне моделе ефикасног
истраживачког рада школских практичара

проф. др Оливера Гајић

Значајан истраживачки ресурс који могу
користити наставници, стручни сарадници,
директори и ученици

проф. др Шефика Алибабић

Читалац, који би пожалио што се Зборник
не наставља даље, свакако би био у праву

проф. др Наџаша Вујисић-Живковић

ISBN 978-86-7447-139-5

9 788674 471395

Ивана Ђерић и Славица Максић • ИСТРАЖИВАЊА У ШКОЛИ

ИСТРАЖИВАЊА ШКОЛИ

**ИВАНА ЂЕРИЋ
СЛАВИЦА МАКСИЋ**
Уреднице

ИСТРАЖИВАЊА У ШКОЛИ

Издавач

ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА
11000 • Добрињска 11/III

За издавача

Николета Гутвајн

Лектор

Јелена Стевановић

Технички уредник

Ивана Ћерић

Дизајн корица

Бранко Цветић

Програамски ѿрелом и шћамѿа

Кућа штампе плус

URL адреса

http://www.ipisr.org.rs/page/istrazivanja_u_skoli

ISBN

978-86-7447-139-5

Тираж

500

ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА

ИСТРАЖИВАЊА У ШКОЛИ

Уреднице

Ивана Ђерић
Славица Максић

БЕОГРАД
2018.

ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА

Рецензенти

проф. др Оливера Гајић
проф. др Шефика Алибабић
проф. др Наташа Вујисић-Живковић

ПОДРШКА ИНТЕРЕСОВАЊИМА УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Славица Максић

Институт за педагошка истраживања, Београд

Интересовања представљају значајан аспект мотивације за учење и предиктор високог постигнућа.

Потребно је веће уважавање интересовања ученика у школи.

Наставници могу да подрже интересовања ученика кроз наставне и ваннаставне активности.

Резиме

У раду се анализирају потребе и могућности за испитивање интересовања ученика у школи због значаја који интересовања имају за процес учења, развој унутрашње мотивације и испољавање и развој способности, талената и креативности ученика. Циљ студије је подстицање практичара да истражују ученичка интересовања како би се створили услови за њихово веће укључивање у школско учење и веће креативно изражавање ученика у школи. Просветним радницима сугерисано је ангажовање на откривању интересовања ученика и пружању подршке њиховом развоју у оквиру наставних, ваннаставних и ваншколских активности. У прилогу су дати инструменти који су коришћени за испитивање интересовања и неких аспеката креативног изражавања ученика у нашој средини. Понуђени инструменти могу бити и подстицај свима који раде у образовању да конструишу своје упитнике за испитивање специфичних интересовања ученика у оквиру наставних предмета и области за које постоји интересовање у датој школи и њеном окружењу.

Кључне речи: интересовања, креативност, ученици, школа, упитници и тестови.

Увод

Бројни су резултати истраживања који потврђују да су интересовања повезана са учењем, развојем унутрашње мотивације и испољавањем и развојем талената и креативности (Aktamis & Ergin, 2008; Cropley, 1999; Csikszentmihalyi, Ratunde & Whalen, 1993; Gagné, 2004; Gajić, 2007; Siegle *et al.*, 2010; Stake & Mares, 2001; Walkington, 2013; Sternberg & Davidson, 1986). Налази указују на предност учења које је засновано на интересовањима ученика. Даровити појединци који су актуализовали своје потенцијале показују изражена интересовања за област свог каснијег деловања још у детињству; њихова интересовања јављају се раније и конзистентнија су него интересовања друге деце (Maksić, 1997; Renzulli, 1992; Sternberg & Lubart, 1991). С обзиром на значај који имају, интересовања још увек привлаче мало пажње у процесу образовања (Elster, 2010; Potvin & Hasni, 2014; Ristić i Škorc, 2013; Tomlinson *et al.*, 2003; Vučković, 2009).

Веће укључивање интересовања ученика у савладавање школских обавеза је изазов за развој школе у времену које је пред нама. Пре свега, зато што су још увек широко распрострањена уверења која се томе супротстављају. Примера ради, сматра се да је интересовање лична ствар ученика око које не треба да се ангажују наставници, као и да подршка интересовањима ученика треба да се дешава изван школе. Верује се да је то што дете воли да ради мање битно за школу у којој се учи оно што је прописано. Присутно је и уверење да заинтересовано дете већ доста зна о предмету свога интересовања, па би рад на њему био непотребно трошење времена, уместо ангажовања на темама и областима које су у наставном програму, око чијег значаја постоји сагласност вишег нивоа. Такође, продубљивање знања у вези са интересовањем ученика захтевало би веће ангажовање наставника које превазилази његове редовне обавезе.

Циљ овога рада је подстицање практичара да истражују ученичка интересовања како би се створили услови за њихово веће укључивање у школско учење. У ове сврхе, спроведена је анализа резултата истраживачких студија о интересовањима деце и младих. У првом делу рада изложени су резултати анализираних испитивања о интересовањима ученика основних и средњих школа који су значајни за њихов индивидуални развој, избор занимања, постигнуће и општу добробит. У другом делу интересовања су разматрана као развојни потенцијал, где је акценат на повезаности интересовања ученика са њиховим креативним изражавањем. У завршном делу рада разматране су могућности за подстицање интересовања и

креативности ученика и понуђени су пригодни инструменти за њихово мерење у школи (Maksić i Đerić, 2016).

Интересовање као индивидуална карактеристика

Интересовање је лична вредност или оријентација појединца која укључује обраћање пажње на предмет на који се односи, емоционалну везаност за њега и спремност за посвећено и истрајно ангажовање у области у којој се оно испољава (Pantić, 1980). Објекат интересовања може да постане све што привуче и задржи пажњу, изазива пријатност, подстиче на учење ради бољег упознавања са објектом, ради усвајања релевантних информација, ради развијања вештина које омогућавају манипулацију са објектом, као и сваку другу врсту активности у области, укључујући креативно мишљење и креативну продукцију. Ангажовање појединца у вези са предметом његовог интересовања обухвата прикупљање информација, учење и маштање о предмету интересовања и рад у области интересовања (Renzulli, 1997). Битне карактеристике интересовања представљају њихов садржај и интензитет или степен изражености.

Већина интересовања има своје почетке у раном детињству, док се њихов развој одвија у неколико фаза (Pantić, 1980). Прва фаза је дифузна: дете се лако заинтересује и многе ствари га интересују, али се та заинтересованост брзо и гаси. Ова фаза траје до десете године, када наступа имагинарна фаза, у којој се учвршћује везивање детета за мањи број области. На узрасту до четрнаесте године, дете је вођено жељама када се све оно што се не зна и не може надограђује у машти, без много обзирања на ограничења из реалности. Следи фаза верификације интересовања, у периоду од четрнаесте до осамнаесте године, када се интересовања повезују са способностима и захтевима из реалности. После осамнаесте године, наступа последња фаза у развоју интересовања која се зове кристализација интересовања. То је време када долази до сазревања интересовања, о чему говори њихова каснија диференцирана структура и хијерархијска организација.

Испитивања интересовања младих указују да они имају бројна интересовања, али само неколико која су изражена у великој мери (Pantić i sag., 1981). Према резултатима поменутог испитивања, просечан број интересовања био је већи на старијим узрастима, код образованијих младих, код оних чија је општа култура већа и код ученика чији је школски успех бољи. Ширина интересовања бољих ученика млађих узраста била је већа од ширине интересовања слабијих ученика и слична ширини интересовања старијих ученика. Као фактори интересовања првог реда издвојени су: експлоративна, забављачка, породична, уметничка, практична, бoемска и политичка оријентација. Експлорација, која обухвата истраживачко и проналазачко интересовање, била је најзаступљенија код младих стручњака

и ученика основне школе. Уметничка оријентација је била више заступљена код женских, а практична оријентација код мушких испитаника.

Испитивања професионалних интересовања ученика нижих разреда основне школе успела су да издвоје само интелектуална и мануелна интересовања, што је протумачено као последица неиздиференцираности интересовања на млађим узрастима (Virant, 1975). У другом испитивању професионалних интересовања старијих ученика основних школа и ученика средњих школа потврђено је да се интересовања за позиве мењају током развитка који се дешава у периоду средње школе, као и да су преференције одређених области под утицајем пола. У овом испитивању девојчице су биле више заинтересоване за друштвено-правну, а дечаки за техничку област (Miočinović, 1969). Најновија испитивања професионалних интересовања ученика показују да се млади на крају основног образовања, без обзира на пол, највише интересују за наставак школовања у оквиру подручја културе, науке, уметности, за гимназијско школовање, и за прехрану, угоститељство и туризам (Luković i Čizmić, 2012).

Заинтересованост младих за читање представља једну од кључних компетенција у процесу учења и образовања. Резултати испитивања средњошколаца указују да они највише читају часописе и обавезну лектуру, али су заинтересовани и за дневну штампу (Mrđa, 2011). Средњошколци најчешће читају популарну литературу и популарну науку, а у штампаним текстовима узимају са разонодом и спортом, при чему је мало пасионираних читалаца (Krnjaić, Stepanović i Pavlović Babić, 2011). Они који више читају заинтересовани су за садржаје из културе у дневним новинама, читање научнопопуларних часописа и коришћење образовних компјутерских програма. Испитивање образовних активности средњошколаца показује да они у просеку проводе занемарљиво мало времена у организованим ваннаставним активностима (Pešić, Videnović i Plut, 2013a). Средњошколци углавном доживљавају учење за школу као захтевно и напорно, а учењу се посвећују зато што га виде као инструмент за постизање других циљева (Pešić, Videnović i Plut, 2013b).

Средњошколци испуњавају своје слободно време активностима које се углавном одвијају у приватној сфери, као што је гледање телевизије, слушање музике, бављење спортом, коришћење рачунара (Mrđa, 2011). Они су највише заинтересовани за одлазак у клубове и на спортске догађаје, тако да је утицај културе на њихов свакодневни живот сведен на минимум (Subašić i Oračić, 2013). Мали број матураната учествује у културној продукцији, а у уметничком стваралаштву њихову пажњу највише привлачи музика. Када је реч о ангажовању у школи, подаци говоре да су ученици завршног разреда средње школе мало укључени у школске секције. Слободно време ученика и ученица средње школе разликују се у области спортских активности, учења, коришћења компјутера и дружења, али не у погледу учешћа у креативним

активностима којима се посвећује мали број из обе групе (Krnjaić i Stepanović Ilić, 2013; Videnović, Pešić i Plut, 2010).

Иако већина анализираних истраживања говори о полним разликама у интересовањима ученика, исцрпан преглед истраживања о интересовањима и ставовима према природним наукама и технологији закључен је уверењем да резултати преко 200 анализираних студија не дозвољавају да се тврди како су женски испитаници мање заинтересовани од мушких испитаника за природне науке и технологију (Potvin & Hasni, 2014). Уочене разлике односе се на неке од објеката интересовања, неке области, теме и одређене проблеме или начине на које се обрађују. Потврђено је да је пад интересовања и мотивације за учење природних наука све већи како се иде од млађих ка старијим разредима, а највећи пад се дешава на преласку из основне у средњу школу. Ученици имају свест о разлици између онога шта школа нуди и шта они преферирају. За професију у области природних наука и технологије опредељују се ученици који развијају осећај самоефикасности, пратећи програме у области.

Без обзира на пол, за већину средњошколаца најпривлачнији су циљеви који говоре о усмерености ка приватној сфери живљења и остварењу емоционалних веза у кругу породице и пријатеља (Joksimović, 2001). Адолесценти у највећој мери прихватају утилитарни стил живота који је аспект усмерености према сопственој добробити (Joksimović i Maksić, 2006). Самопоштовање адолесцената позитивно је повезано са њиховом тежњом ка стицању богатства, а негативно са жељом за стицањем знања, бригом за друге и активистичким начином живота (Joksimović i Janjetović, 2008). Најприхваћенији лични циљеви средњошколаца су пријатељи, љубав и самосталност, док су њихови узорни најчешће из света естраде (Kuzmanović i Petrović, 2007; Stepanović, Pavlović Babić i Krnjaić, 2009). Доминантне вредности младих су још увек утилитаризам и породично-сентиментални стил, а најмање привлачне су алтруистичка оријентација и сазнајни стил живота (Luković i Čizmić, 2012).

Резултати испитивања интересовања младих у нашој средини слични су резултатима истраживања из других средина (Elster, 2010; Lupart, Cannon & Telfer, 2004). Упоређивање резултата истраживања која су рађена у распону од неколико деценија говори о томе да током времена расте интересовање младих за забаву и друге репродуктивне и некреативне активности. Модерна технологија је присутна у животима младих више него код осталих старосних група, па се може претпоставити да њихова интересовања, као и начини на које их задовољавају, у све већој мери моделују компјутер, мобилни телефон и интернет (Popadić *et al.*, 2016). Међутим, млади су хетерогена друштвена група на чија интересовања утиче њихово социјално порекло, аспирације и вредности њихових родитеља и породице из које долазе. Већ се у младости могу разликовати друштвено привилеговани и друштвено искључени

појединци чије су могућности за развој интересовања веома различите (Томановић i sar., 2012).

Интересовање као развојни потенцијал

Значај интересовања за развој талената и креативности ученика потврђују, најпре, резултати испитивања интересовања ученика и њихове везе са креативношћу (Максић и Тењковић, 2008). Утврђено је да је ширина интересовања позитивно повезана са вербалном флуентношћу¹ која представља базичну карактеристику креативног мишљења. Када се статистички контролише школски успех, веза између интензитета научних интересовања и вербалне флуентности је значајна код дечака, док код девојчица није. Закључено је да добијени налази подржавају претпоставке о значају интересовања за креативност и указују на потребу за обраћањем пажње на ефекат пола. Такође, истакнуто је да је за везу интересовања са креативношћу, поред ширине и интензитета интересовања, потребно узети у обзир област у којој се интересовања испољавају, област у којој се креативност мери и начин на који се мери.

Упоређивање ученика који су показали свој креативни потенцијал пишући креативне приче са осталим ученицима открива да прве одликује бољи школски успех, већа знања из наставног предмета Српски језик и књижевност, шира интересовања и израженије занимање за језик и друштвене науке (Ševkušić i Максић, 2010). Међутим, анализа карактеристика аутора најкреативнијих прича указује на индивидуалне разлике међу њима и у погледу њихових интересовања за језик и друштвене науке (Максић i Ševkušić, 2012). Друго испитивање, које је урађено са ученицима средњих школа, открива да је креативност у већој мери повезана са школским постигнућем у оквиру „вербалних“ него „невербалних“ академских домена (Пекић, 2011). На основу резултата овог испитивања, закључено је да наставни предмети из домена језика и друштвених наука у већој мери ангажују креативне потенцијале ученика него што то чине они из домена математике и природних наука.

Да интересовања представљају значајан аспект креативности у детињству и младости, установљено је и на основу резултата испитивања имплицитних теорија креативности истраживача који проучавају образовање, предшколских васпитача, наставника основне школе и наставника средње школе (Максић & Павловић, 2011, 2015; Максић, 2015, 2016). Интересовања су присутна у опису креативности која се испољава од предшколског узраста до тренутка када млада особа оконча своје формално образовање и уђе у сферу рада. Други значајан налаз говори о томе да се испољавање

1 Флуентност представља извлачење информација из меморије или призивање у свест претходно усвојених информација.

и развој интересовања најчешће појављује у описима креативности која се манифестује у току основног образовања. Изнети резултати наводе на претпоставку да би креативни потенцијал ученика, узраста од седам до петнаест година, у највећој мери или бар делимично могао бити испитиван, уочен и подржан преко откривања и подстицања њихових интересовања.

Како се развија однос између интересовања за одређену област и креативног изражавања кроз наставне предмете који се уче у школи? Првим нивоом интересовања ученика за област може се сматрати преферирање одговарајућег наставног предмета или групе предмета. Међутим, само испитивање преференција не гарантује да ће се исказана преференција даље развијати, па ни то колико је аутентична. Треба разликовати индивидуално од ситуационог интересовања (Potvin & Hasni, 2014). Пример за овај случај представљају резултати испитивања преференција ученика основне школе који су као најомиљеније издвојили физичку културу и историју, а као најмање омиљене математику, хемију и други страни језик, при чему чак није било битно који је то језик (Maksić i Đurišić-Bojanović, 2004). На сличан начин, морамо бити обазриви према налазима о интересовању за оно што није доступно у школи, као што је интересовање средњошколаца за видео и извођачке уметности (Ristić i Škorc, 2013).

Испитивање ангажовања у области интересовања указује на виши ниво везаности за објекат интересовања од изражавања преференције према одређеном наставном предмету или групи предмета. На питања о ангажовању ученици основне школе одговарају да се посвећују читању, спорту, хобију и такмичењима; нешто мање од половине њих било је учлањено у разне школске секције, четвртина њих имала је још понеку активност у свом слободном времену, а петина испитиваних ученика је похађала музичку или балетску школу (Maksić i Tenjović, 2008). Подаци из овог истраживања указују на типичне полне разлике, тако што су девојчице биле више посвећене читању, учешћу у школским секцијама и похађању музичке или балетске школе, а дечаци спортским активностима. Девојчице су се чешће од дечака укључивале у уметничке и друштвено-језичке секције и чешће такмичиле у овим областима. С друге стране, дечаци су се чешће такмичили у области природних наука и математике и имали више хобија у овим областима.

Осврнућемо се још на резултате испитивања који потврђују разлике у интересовањима даровитих ученика и њихових вршњака. На пример, средњошколци који су били талентовани за математику и природне науке, чешће су од својих вршњака учили страни језике ван школе, више су читали и бавили се стручним радом у области свога интересовања, као што је израда задатака, извођење експеримената и слично (Maksić, 1997). Даровити адолесценти били су више усмерени на активности у којима су проширивали знања и вештине у области свога интересовања или стицали општу културу, стварајући повољан контекст за даљи развој својих талената.

Високо интелигентни, успешни појединци проводе више слободног времена у самореализујућим активностима, као што су захтевни хобији, компоновање или активно бављење разним спортовима у адолесценцији и касније, и показују пораст учешћа у интелектуално захтевним активностима с годинама (Hany, 1996).

Преференције и интересовања уграђени су у друге збирне варијабле чији је значај за постигнуће даровитих ученика потврђен у низу истраживања. Пример такве варијабле је математички или природно-научни селф-концепт односно самопоуздање у датој области (Maksić, Vesić i Tenjović, 2017). Математичко самопоуздање обухвата уверења ученика да воли математику, да је брзо учи, добро ради задатке и решава математичке проблеме, да га математика не чини нервозним, не збуњује га, нити му је тежа од других предмета итд. Занимљиво је да се међу бројним карактеристикама ученика и њиховог породичног и школског окружења, као најзначајнији предиктор постигнућа из математике и природних наука академски даровитих ученика основне школе издвојило њихово математичко самопоуздање (Vesić, Tenjović i Maksić, 2017). Проблем од ширег друштвеног значаја представљају налази који говоре о томе да ученици који су имали предиспозиције за област не бирају каријеру научника или инжењера, јер су изгубили интересовање у току школе (Krapp & Prenzel, 2011).

Потребно је време да се интересовање развије, а да би сазрело у потпуности, појединац мора да развије његово унутрашње вредновање (Siegle *et al.*, 2010). Међутим, у школи која не обраћа пажњу на ученикова интересовања добри ђаци често знају како да успеју а да се, притом, не посвећују својим академским интересовањима, јер не желе да их други виде као мање интелигентне у окружењу које вреднује другу врсту постигнућа. Елиминација фрустрација и очување менталног здравља које води у добробит и цветање, такође, подстичу на веће уважавање интересовања и то не само ученика него и њихових наставника у школи (Norrish *et al.*, 2013; Seligman *et al.*, 2009). Добробити се односе на доживљавање позитивних емоција, ангажовања заснованог на интересовањима, постизање смислених циљева, сврховитости која укључује допринос другима и заједници, развијање социјалних и емоционалних вештина за подстицање позитивних односа и здравља.

Преглед истраживања која су приказана у овом делу потврђује да су интересовања повезана са развојем способности, талената и креативности. Интересовање може да буде јак мотивациони фактор који даје енергију за улагање труда и истрајавање на задатку (Renzulli, 1992). Ово омогућава стицање знања, овладавање облашћу (и академски успех), што може даље водити у креативну продукцију. Професионални избор је резултат низа фактора, а један од њих су интересовања. Већа је добит за учење од укључивања интересовања у школски рад него што се може очекивати да

преференције наставних предмета заврше избором професије у области интересовања. Интересовања се повезују са компетенцијама и циљевима у процесу образовања које се одвија не само у школи него и ван ње (Fox, Dinsmore & Alexander, 2010).

Испитивање и подстицање интересовања у школи

Један од путева да наставници остваре свој задатак у вези са препознавањем интересовања ученика јесте њихово мерење, иако знамо да деца, по правилу, имају више интересовања и да се та интересовања временом мењају. У широкој употреби су инструменти за мерење општих и специфичних интересовања деце предшколског, основношколског и средњошколског узраста које је развио Рензули са сарадницима (Purcell & Renzulli, 1998; Renzulli, 1997). Ради се о упитницима са отвореним и затвореним питањима за испитивање преференција деце о томе шта раде и шта би били спремни да раде у различитим областима људске делатности, као што су наука, уметност, спорт, технологија, бизнис и менаџмент. Постављена питања односе на то које књиге читају или би читали; да ли и о чему пишу; да ли и шта скупљају; да ли се баве музиком и на који начин; да ли и шта воле да цртају; да ли су учлањени у клубове и тимове који се баве предметом њиховог интересовања итд.

Издавајмо као корисне описе понашања ученика који указују на велико интересовање ученика за одређену област и теме у вези са њом (Purcell & Renzulli, 1998). Активности које су засноване на интересовањима могу бити: ученик самостално прави детаљне цртеже и забелешке у својој свесци о одређеној теми; ученик је заокупљен том темом; ученик узима из библиотеке књиге које се тичу те теме; својевољно посећује места која имају везе са темом његовог интересовања; ученик ради на изабраној теми у свом слободном времену; његови родитељи уочавају да чита о датој теми и да спроводи разне пројекте код куће у вези са њом; истрајава на својим пројектима у вези са темом интересовања, без обзира на препреке на које наилази; стално је ангажован и укључен у активности и догађаје који имају везе са предметом његовог интересовања; поставља више питања о теми у односу на своје вршњаке и другове из разреда.

У Прилогу 1 дат је пример упитника за испитивање интересовања ученика из наше средине који је конструисан за потребе раније приказаног истраживања (Maksić i Tenjović, 2008). Упитник садржи питања о ваннаставним и ваншколским активностима ученика у академским и неакадемским областима: чланство у школским секцијама, читање које није обавезно за школу, учење страног језика ван школе, похађање музичке или балетске школе, рекреативно, самостално и организовано бављење спортом у или изван спортског клуба, имање хобија, начин провођења слободног времена и учешће на такмичењима у школи и ван школе. У поменутом раду формиране

су варијабле ширина и интензитет интересовања. Ширина интересовања обухвата сва ангажовања ученика, без обзира на област испољавања и ниво постигнућа. Интензитет интересовања процењен је на основу ангажовања ученика у оквиру одређене области на основу одговора на питања која су релевантна за ту област.

Упознавање наставника са интересовањима ученика и њихово праћење може бити корисно приликом планирања и реализације свих активности које спроводи школа: у редовној настави, за учеников избор слободних активности, додатну наставу, учешће на такмичењима, професионално саветовање ученика у вези са даљим школовањем и избором занимања. У исте сврхе могу послужити и резултати испитивања креативности ученичких продуката, као што су њихови цртежи и писмени састави. Ако се процењивање креативног израза у одређеном домену види као покушај да се направи бољи увид у ученикове капацитете и потенцијале, без претензија да се тачно измери и направе прецизне пројекције о даљем развоју његових интересовања и креативних доприноса, ове процене могу да раде предметни наставници и то на основу продуката који су део редовних активности и обавеза ученика.

Илустроваћемо исказано уверење примером у којем је процењивана креативност писмених састава ученика основне школе, учествујући у испитивању где је њихова креативност мерена графичким тестом (Ševkušić i Maksić, 2010). У испитивању је процењивана креативност прича у којима су ученици описали оно што су нацртали као одговор на претходно задат тест креативности (Прилог 3). Анализа прича дала је индикаторе креативности који су препоручени за даљу проверу и употребу: постојање структуре и формата који је могао бити линеаран или нелинеаран; постојање наслова и његова оригиналност; идеја водилца или порука; емоционална експресивност; оригиналност и критички став; играње језиком (Прилог 4). Креативне приче имале су јасну композицију, линеарни или нелинеарни формат, наслов, поруку која је често садржала етичку димензију, уз хумористичне и сатиричне елементе.

Инструменти, као што је *Тести незавршених речи – ТНР* (Прилог 2), могу се користити за сврхе због којих су развијени, али могу имати и ширу употребу која зависи од стручњака који их користе. Вербална флуентност представља способност продуковања великог броја речи као асоцијације на слово стимулус. У тесту се тражи од ученика да за свако од седам понуђених слова напише што више речи које почињу тим словом, а скор се прави од укупног броја речи које је ученик написао у предвиђеном времену (Ђорђевић, 1979). ТНР може послужити за уочавање потенцијално даровитих ученика у српском језику (најбољи–најслабији), у разним другим предметима (са другачијим захтевом, нпр. задатак да наведу појмове релевантне за тај предмет) и подстицај да наставници направе тест о томе шта су ученици научили на одређено слово. Могу се резимирати и проверавати усвојени

појмови, а применити као наставна активност, кроз различите облике рада, у сврху вредновања и самовредновања.

Ученицима је потребна помоћ да пронађу област свога интересовања и да истражују путеве којима би њихово интересовање могло да се развије или изрази на креативан и продуктиван начин. Наставници су позвани да диференцирају наставне активности узмајући у обзир ученикову спремност, интересовање и профил учења и тако обезбеде да настава одговори на потребе и могућности ученика (Tomlinson *et al.*, 2003). Развој интересовања у школи може започети преферирањем одређене наставне области због тога што се ученику свиђају одређени садржаји и теме јер их лако учи, има добру оцену, одговара му наставник итд. Виши ниво везаности се појављује у ситуацијама када ученици решавају тешкоће на које наилазе у овладавању објектом интересовања, односно када се пореде у познавању објекта интересовања са осталим ученицима из одељења и разреда.

Предлоге о најбољим начинима за деловање на интересовања, мотиве и ставове ученика према одређеној дисциплини преузимамо из испитивања које се је односило на природне науке и технологију, уверени да могу имати ширу употребу. Према резултатима испитивања, најбоље резултате обећава организовање ваншколских активности, као што су летњи кампови, такмичења, научни сајмови, стручна путовања, употреба информационо-комуникационих технологија, сараднички рад у коме је допринос учесника такав да превазилази њихов појединачни допринос (Potvin & Hasni, 2014). Да би се ученици заинтересовали, потребна је добра концептуализација садржаја који се предаје. Резултати спроведених истраживања указују да ово може да обезбеди учење путем истраживања, проблемско учење и искуствено учење. Ефикасно је повезивање садржаја са темама и проблемима из реалног живота, сараднички рад и контакт са правим научницима из области, али је најважнији општи квалитет наставе.

Учење једног или више наставних предмета који омогућавају упознавање и овладавање одређеном облашћу доводи до промена у односу ученика према тој области вероватно зато што се спецификује садржај, теме и/или проблеми према којима се успоставља однос, па се одређена област доживљава као привлачна више (или мање) него што је био случај пре тих сазнања. Успешно учење подстиче на даље учење и доприноси расту интересовања за одређене аспекте области о којој је реч. Док се ученицима приписују интересовања на која се може деловати споља, интересантност се приписује задацима и тврди да су неки задаци по себи занимљивији (Renzulli, 1992; 1997). Дакле, задатак наставника и свих других који утичу на реализацију наставних програма, њихов садржај и дизајн јесте да пронађу и понуде задатке који ће ученицима бити занимљиви, оне који могу да подстакну на учење у области и, у перспективи, развијају интересовање за област.

Закључак

У раду су дискутовани приступи који би подржали веће уважавање интересовања ученика у планирању и програмирању школског рада и ефекти тих интервенција на даљи развој интересовања и њихов допринос креативном изражавању ученика у школи. Знања су све потребнија, а деца су све мање спремна да прихвате школу која нуди садржаје не бринући о томе колико су занимљиви, са претпоставком да ће им то касније требати за даље школовање, рад и живот. Један од путева којим се може поћи у сусрет потребама ученика и сачувати главна функција школе представља веће уважавање њихових интересовања у школском раду. Деца у школу већ долазе са својим интересовањима која не би требало игнорисати због значаја који имају за учење и мотивацију за учење. Повезивање интересовања ученика са наставним програмима и њихово укључивање у наставне активности захтева ангажовање свих надлежних. Први на потезу су они који су већ у школи.

Школа треба да развије и подржи интересовање за науку, уметност и друге вредне области људског деловања, као тековине људске цивилизације које је дефинишу. Стручним сарадницима, школским психолозима и педагозима и наставницима сугерише се ангажовање на откривању интересовања и подстицању креативног изражавања ученика у области интересовања у оквиру наставних, ваннаставних и ваншколских активности. У прилогу су дати упитници и тестови које би стручни сарадници и наставници могли користити за прикупљање података о интересовањима и креативном изражавању ученика. Понуђени инструменти, такође, могу бити подстицај просветним радницима да конструишу инструменте за испитивање специфичних интересовања и креативних капацитета у одређеним областима, као што су математика, језик и књижевност, природне науке, друштвене науке, музичка уметност, ликовна уметност, спорт итд.

Актуелне промене у нашем образовном систему засноване су на опредељењу да се наставни рад прилагођава индивидуалним могућностима, потребама и интересовањима, како би се сваком ученику омогућило да развија знања и вештине одређене исходима образовања (Spasenović, Hebib & Maksić, 2015). Интересовања представљају један од аспеката који је углавном био занемариван у школи. Обраћање веће пажње на то шта је ученицима занимљиво може бити корисно у мењању школе у институцију која доприноси индивидуалној и друштвеној добробити. Идеја о развоју позитивне школе вредна је труда свих који су у образовање укључени, иако резултати истраживања указују на низ тешкоћа на које наилази у пракси (Maksić i Đurišić-Bojanović, 2017; Seligman & Csikszentmihalyi, 2000; Seligman *et al.*, 2005, 2009). Примени принципа позитивне психологије у развоју школе у нашој средини могу допринети стручни сарадници који могу да испитују интересовања ученика у школи.

Коришћена литература

- 📖 Aktamis, H. & Ergin, Ö. (2008). The effect of scientific process skills education on students' scientific creativity, science attitudes and academic achievement. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 9(1). Retrieved May 30, 2018 from the World Wide Web <https://pdfs.semanticscholar.org/48b6/bcf9168b22e5aa956facc61e74327faf0cdf.pdf>
- 📖 Cropley, A. (1999). Creativity as an element of giftedness. *International Journal of Educational Research*, 1(1), 17–30.
- 📖 Csikszentmihalyi, M., Ratunde, K. & Whalen, S. (1993). *Talented teenagers: The roots of success and failure*. Cambridge University Press.
- 📖 Đorđević, B. (1979). *Individualizacija vaspitanja darovitih*. Beograd: Prosveta i Institut za pedagoška istraživanja.
- 📖 Elster, D. (2010). Students interests – the German and Austrian ROSE survey. *Journal of Biological Education*, 42(1), 5–10. <http://dx.doi.org/10.1080/00219266.2007.9656100>
- 📖 Fox, E., Dinsmore, D.L. & Alexander, P.A. (2010). Reading competence, interest, and reading goals in three gifted young adolescent readers. *High Ability Studies*, 21(2), 165–178. doi: 10.1080/13598139.2010.525340
- 📖 Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, 15(2), 119–147.
- 📖 Gajić, O. (2007). Kreativno rešavanje problema u nastavi književnosti i stvaralaštvo učenika. *Inovacije u nastavi*, 19(3), 61–74.
- 📖 Hany, E. A. (1996). How leisure activities correspond to the development of creative achievement: Insights from a study of highly intelligent individuals. *High Ability Studies*, 7(1), 65–82.
- 📖 Joksimović, S. (2001). Struktura i korelati vrednosnih orijentacija srednjoškolskih učenika. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 33, 201–214.
- 📖 Joksimović, S. i Maksić, S. (2006). Vrednosne orijentacije adolescenata: usmerenost prema sopstvenoj dobrobiti i dobrobiti drugih. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 38(2), 415–429. doi: 10.2298/ZIPI0602415J
- 📖 Joksimović, S. i Janjetović, D. (2008). Pojam o sebi i vrednosne orijentacije adolescenata. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 40(2), 288–305. doi: 10.2298/ZIPI0802288J
- 📖 Krapp, A. & Prenzel, M. (2011). Research on interest in science: Theories, methods, and findings. *International Journal of Science Education*, 33(1), 25–50. <http://dx.doi.org/10.1080/09500693.2010.518645>
- 📖 Krnjaić, Z., Stepanović, I. i Pavlović Babić, D. (2011). Čitalačke navike srednjoškolaca u Srbiji. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 43(2), 266–282.
- 📖 Krnjaić, Z. i Stepanović Ilić, I. (2013). Slobodno vreme mladih: obrasci ponašanja i kreativne aktivnosti. U *Zbornik radova sa naučnog skupa Empirijska istraživanja u psihologiji*, 19, 22–24. mart 2013, Beograd (str. 232–237). Beograd: Filozofski fakultet. doi: 10.2298/ZIPI102266K
- 📖 Kuzmanović, B. i Petrović, N. (2007). Struktura preferencija ličnih i društvenih ciljeva srednjoškolaca. *Psihologija*, 40(4), 567–585.
- 📖 Luković, S. i Čizmić, S. (2012). Povezanost preferencija životnih stilova i profesionalnih interesovanja petnaestogodišnjaka. *Primenjena psihologija*, 5(1), 81–108.
- 📖 Lupart, J. L., Cannon, E. & Telfer, J. A. (2004). Gender differences in adolescent academic achievement, interests, values and life-role expectations. *High Ability Studies*, 15(1), 25–42. doi:10.1080/1359813042000225320
- 📖 Maksić, S. (1997). Slobodno vreme u funkciji razvoja talenta. U M. Mišković i dr. (ur.), *Kultura slobodnog vremena dece i omladine* (str. 55–70). Šabac: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
- 📖 Maksić, S. i Đurišić-Bojanović, M. (2004). Kreativnost, znanje i školski uspeh. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 36, 85–105.
- 📖 Maksić, S. i Tenjović, L. (2008). Povezanost interesovanja i verbalne fluentnosti kod učenika osnovne škole. *Psihologija*, 41(3), 311–326.
- 📖 Maksić S. & Pavlović J. (2011). Educational researchers' personal explicit theories on creativity and its development: A qualitative study. *High Ability Studies*, 22(2), 219–231.

- <http://dx.doi.org/10.1080/13598139.2011.628850>
- ❏ Максић, S. & Ševkušić, S. (2012). Creativity of students' stories: Case study at primary school. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 44(1), 128–143. doi: 10.2298/ZIPI1201128M
- ❏ Максић, S. (2015). Darovitost, talenti i kreativnost: od merenja do implicitnih teorija. U N. Miličević, I. Ristić, V. Nešić i S. Vidanović (ur.), *O kreativnosti i umetnosti – savremena psihološka istraživanja* (str. 11–27). Niš: Izdavački centar Filozofskog fakulteta u Nišu.
- ❏ Максић, S. i Pavlović, J. (2015). Upotreba pedagoških implikacija istraživačkih nalaza o implicitnim teorijama kreativnosti. U G. Gojkov i A. Stojanović (ur.), *Darovitost i kreativnost – razvojna perspektiva kreativne performanse*, *Zbornik 20* (str. 160–164). Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov“; Arad: Universitatea de Vest „Aurel Vlaicu“.
- ❏ Максић, S. (2016). Some questions about creativity in digital age. *Nastava i vaspitanje*, 65(1), 17–29. doi: 10.5937/nasvas1601017M
- ❏ Максић, S. i Đerić, I. (ur.) (2016). *Razvoj istraživačke prakse u školi*. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
- ❏ Максић, S. i Đurišić-Bojanović, M. (2017). Doprinos školskog psihologa primeni principa pozitivne psihologije u razvoju škole. *Nastava i vaspitanje*, 66(2), 337–350. doi:10.5937/nasvas1702337M
- ❏ Максић, S., Vesić, D. i Tenjović, L. (2017). Profil učenika koji su ostvarili najviše postignuće u TIMSS 2015 studiji u Srbiji. U M. Marušić Jablanović, N. Gutvajn i I. Jakšić (ur.), *TIMSS 2015: rezultati međunarodnog istraživanja postignuća učenika 4. razreda osnovne škole iz matematike i prirodnih nauka* (str. 183–206). Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
- ❏ Miočinović, Lj. (1969). Opšte tendencije razvoja profesionalnih interesovanja mladih od 14. do 18. godina. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 2, 136–179.
- ❏ Mrđa, S. (2011). *Kulturni život i potrebe učenika srednjih škola u Srbiji*. Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka.
- ❏ Norrish, J. M., Williams, P., O'Connor, M. & Robinson, J. (2013). An applied framework for positive education. *International Journal of Wellbeing*, 3(2), 147–161.
- ❏ Pantić, D. (1980). *Interesovanja mladih, I deo, Priroda interesovanja*. Beograd: IIC SSO Srbije i Institut društvenih nauka.
- ❏ Pantić, D., Joksimović, S., Džuverović, B. i Tomanović, V. (1981). *Interesovanja mladih, II deo, Rezultati istraživanja*. Beograd: IIC SSO Srbije i Institut društvenih nauka.
- ❏ Pekić, J. (2011). Relacije kreativnosti i školskog postignuća u kontekstu različitih akademskih domena. *Primenjena psihologija*, 1(4), 295–306.
- ❏ Pešić, J., Videnović, M. i Plut, D. (2013a). Obrazovne aktivnosti srednjoškolaca u Srbiji: analiza vremenskog dnevnika. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 45(1), 169–184. doi: 10.2298/ZIPI1301169P
- ❏ Pešić, J., Videnović, M. i Plut, D. (2013b). Kako srednjoškolci doživljavaju obrazovne aktivnosti: kvalitativna analiza vremenskog dnevnika. *Nastava i vaspitanje*, 62(3), 407–420.
- ❏ Popadić, D., Pavlović, Z., Petrović, D. i Kuzmanović, D. (2016). *Global kids online Serbia: Balancing between opportunity and risks, Results from the pilot study*. Belgrade: University of Belgrade. www.globalkidsonline/serbia
- ❏ Potvin, P. & Hasni, A. (2014). Interest, motivation and attitude towards science and technology at K-12 levels: A systematic review of 12 years of educational research. *Studies in Science Education*, 50(1), 85–129. doi: 10.1080/03057267.2014.881626
- ❏ Purcell, J. H. & Renzulli, J. S. (1998). *Total talent portfolio, A systematic plan to identify and nurture gifts and talents*. Mansfield Center CT: Creative Learning Press.
- ❏ Renzulli, J. (1992). A general theory for the development of creative productivity through the pursuit of ideal acts of learning. *Gifted Child Quarterly*, 36(4), 170–182.
- ❏ Renzulli, J. S. (1997). *Interest-a-lyzer, family of instrument: A manual for teachers*. Mansfield Center CT: Creative Learning Press, Inc.
- ❏ Ristić, I. i Škorc, B. (2013). Struktura interesovanja za različite umetničke discipline kod srednjoškolaca. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 45(1), 185–202. doi: 10.2298/ZIPI1301185R

- ☞ Seligman, M. E. P. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology, an introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5–14.
- ☞ Seligman, M. E. P., Steen, T. A., Park, N. & Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: Empirical validation of intervention. *American Psychologist*, 60, 410–421.
- ☞ Seligman, M. E. P., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K. & Linkins, M. (2009). Positive education: Positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review of Education*, 35(3), 293–311.
- ☞ Siegle, D., Rubenstein, L. D., Pollard, E. & Romey, E. (2010). Exploring the relationship of college freshmen honors students' effort and ability attribution, interest, and implicit theory of intelligence with perceived ability. *Gifted Child Quarterly*, 54(2), 92–101.
- ☞ Spasenović, V., Hebib, E. & Maksić, S. (2015). Serbia. In W. Hörner, H. Döbert, R. L. Reuter & B. von Kopp (Eds.), *The Education Systems of Europe* (pp. 709–723). London: Springer.
- ☞ Stake, J. E. & Mares, K. R. (2001). Science enrichment programs for gifted high school girls and boys: Predictors of program impact on science confidence and motivation. *Journal of Research in Science Teaching*, 38(10), 1065–1088. doi: 10.1002/tea.10001
- ☞ Stepanović, I., Pavlović Babić, D. & Krnjaić, Z. (2009). Ispitivanje uzora i idola srednjoškola u Srbiji. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 41(2), 401–417. doi: 10.2298/ZIPI0902401S
- ☞ Sternberg, R. J. & Davidson, J. E. (1986). *Conceptions of giftedness*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ☞ Sternberg, R. J. & Lubart, T. I. (1991). An investment theory of creativity and its development. *Human Development*, 34, 1–31.
- ☞ Subašić, B. i Opačić, B. (2013). *Vrednosti i kulturni aktivizam maturanata Srbije*. Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka.
- ☞ Ševkušić, S. i Maksić, S. (2010). Kreativni potencijal učenika osnovne škole u pismenom izražavanju. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 42(1), 92–108. doi: 10.2298/ZIPI1001092S
- ☞ Tomanović, S., Stanojević, D., Jarić, I., Mojić, D., Dragišić Labaš, S., Ljubičić, M. i Živadinović, I. (2012). *Mladi – naša sadašnjost, Istraživanje socijalnih biografija mladih u Srbiji*. Beograd: Čigoja; Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.
- ☞ Tomlinson, C. A., Brighton, C., Hertberg, H., Callahan, C. M., Moon, T. R., Brimijoin, K., Conover, L. A. & Reynolds, T. (2003). Differentiating instruction in response to student readiness, interest, and learning profile in academically diverse classrooms: A review of literature. *Journal for the Education of the Gifted*, 27(2–3), 119–145.
- ☞ Vesić, D., Tenjović, L. i Maksić, S. (2017). Prediktori najvišeg postignuća u TIMSS 2015 istraživanju: rezultati logit modeliranja na uzorku iz Srbije. U N. Vulović i A. Mihajlović (ur.), *Metodički aspekti nastave matematike: zbornik radova, Četvrta međunarodna konferencija MATM2017, 2-3. Novembar 2017* (str. 22–23). Jagodina: Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu.
- ☞ Videnović, M., Pešić, J. & Plut, D. (2010). Young people's leisure time: Gender differences. *Psihologija*, 43(2), 199–214. doi: 10.2298/PSI1002199V
- ☞ Virant, C. (1975). Upotreba faktorske analize kod konstrukcije inventara interesa. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 8, 107–111.
- ☞ Vučković, D. (2009). Interesovanja učenika mlađih razreda osnovne škole za lirsku poeziju. *Inovacije u nastavi*, 22(2), 76–86.
- ☞ Walkington, C. A. (2013). Using adaptive learning technologies to personalize instruction to student interests: The impact of relevant contexts on performance and learning outcomes. *Journal of Educational Psychology*, 105(4), 932–945. doi: 10.1037/a0031882

ПРИЛОГ 1

Ауторка: *Славица Максић*

УПИТНИК ИН – УПИТНИК ЗА МЕРЕЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА УЧЕНИКА²

Презиме и име _____

Разред и одељење _____

Пред тобом је списак активности којима се људи посвећују у слободно време. Поред сваке од ових активности одговори да ли се Ти тиме бавиш у слободно време (заокружи НЕ или ДА) и допиши свој одговор тамо где се то тражи од Тебе.

1.	Читам књиге које ми нису обавезне за школу	НЕ	ДА
2.	Учим страни језик (ван школе)	НЕ	ДА
3.	Члан сам школске секције	НЕ	ДА

Напиши све школске секције чији си члан
(ако си заокружио/заокружила НЕ, остави празно):

4.	Идем у музичку или балетску школу	НЕ	ДА
5.	Бавим се спортом (фудбал, пливање, шах или неки други спорт)	НЕ	ДА
6.	Тренирам спорт у спортском клубу	НЕ	ДА

Напиши све спортове које тренираш у клубу и за сваки спорт име клуба у којем тренираш (ако си заокружио/заокружила НЕ, остави празно):

7.	Имам хоби (на пример, скупљање маркица, старих разгледница или нешто друго)	НЕ	ДА

² Максић и Tenjović (2008)

Напиши све хобије које имаш (ако си заокружила/заокружио НЕ, остави празно)

---

8. Ако се редовно бавиш још нечим другим у слободно време или си члан неког удружења или клуба (који није спортски, нпр. фолклорног или извиђачког клуба, клуба Архимедес), напиши то овде

Бавим се:

Члан сам:

Да ли си учествовао/учествовала на такмичењима у знању или у неким вештинама (заокружи НЕ или ДА):   НЕ   ДА

Ако си заокружио/заокружила ДА, напиши на којим такмичењима (да ли је то било школско или општинско, или републичко и у чему си се такмичио/такмичила):

Ако си на овим такмичењима добио/добила неку награду, напиши коју:

ХВАЛА!

Славица Максић .....

ПРИЛОГ 2

Ауторка: *Славица Максић*

ТЕСТ НР – ТЕСТ НАВОЂЕЊА РЕЧИ ЗА МЕРЕЊЕ ВЕРБАЛНЕ ФЛУЕНТНОСТИ³

Презиме и име _____

Разред и одељење _____

---

3 Ђорђевић (1979)

УПУТСТВО:

На листу је написано седам слова. Твој је задатак да на простору иза сваког слова напишеш **што више речи** којих можеш да се сетиш а које **почињу тим словом**.

Твој укупан резултат ће зависити од тога колико си навео речи које почињу истим словом и од тога колико си укупно навео речи које почињу словима која су дата на овом листу. На пример: слово Д – дрво, динар, Дунав, дар, део итд.

Имаш 20 минута за рад.

Б. _____
_____
_____

Ђ. _____
_____
_____

И. _____
_____
_____

М. _____
_____
_____

Р. _____
_____
_____

У. _____
_____
_____

Ш. _____
_____
_____

ПРИЛОГ 3

Ауторка: *Славица Максић*

УЈТ ПРИЧА – ПРИЧА О ЦРТЕЖУ (КОЈИ ЈЕ РЕШЕЊЕ ГРАФИЧКОГ ТЕСТА КРЕАТИВНОСТИ⁴)

Презиме и име _____

Разред и одељење _____

Уџуџсџво: На овом листу напиши причу о ономе што си нацртала/нацртао. Причи можеш да даш наслов али и не мораш. Имаш потпуну слободу у погледу садржаја или наслова приче. Имаш 15 минута за рад.

Можеш да користиш и другу страну за писање приче ⇨

⁴ Urban & Jellen, 1993, према: Maksić & Ševkušić, 2012; Ševkušić i Maksić, 2010.

ПРИЛОГ 4

Ауторка: *Славица Максић*

ИНДИКАТОРИ КРЕАТИВНОСТИ У ПРИЧАМА УЧЕНИКА⁵

Анализа наратива креативних прича

Критеријуми	Индикатори	Објашњење и примери
Формат	Линеарни	Хронолошки след у приповедању, регуларан, очекиван след догађаја, главни ликови су људи, догађаји усмерени на прошлост.
	Нелинеарни	Редослед, значења и логика догађаја су нерегуларни, непредвидиви или нејасни, главни ликови су имагинарна створења или животиње, догађаји у будућности.
Композиција и тип нарације	Регуларна	Некада давно живео је један музичар у напуштеној и старој ветрењачи. Био је округан, мрзовољан и себичан.
	Нерегуларна	Било једно дрво, лепо, зелено... на њему је била једна велика кутија која је личила на телевизор. То је и био телевизор.
Наслов		Бескрајна анархија
Порука	Етичка димензија	Проблем задовољавања потреба уз жртвовање слободе.
Хумор и иронија		Пасолика брадавичаста свиња
Играње језиком	Стилске фигуре	Папагај и његов живот у кавезу као метафора за дилему између слободе и комфора.
	Мењање правописа	НЕ-слобода

⁵ Критеријуми, индикатори и примери за процењивање креативности приче (Maksić & Ševkušić, 2012; Ševkušić i Maksić, 2010).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.3-072(082)
159.947.5-057.874(082)
371.012/.013:159.072 (082)

ИСТРАЖИВАЊА у школи / уреднице Ивана Ћерић, Славица Максић. - Београд : Институт за педагошка истраживања, 2018 (Београд : Кућа штампе плус). - 233 стр. : табеле, граф. прикази ; 24 см. - (Библиотека Педагошка теорија и пракса ; 45)

"Зборник радова ... представља резултат рада на пројекту 'Од подстицања иницијативе, сарадње и стваралаштва у образовању до нових улога и идентитета у друштву' (бр. 179034) и 'Унапређивање квалитета и доступности образовања у процесима модернизације Србије' (бр. 47008) ..." --> стр. 12. - Тираж 500. - Стр. 9-12: Предговор / Ивана Ћерић, Славица Максић. - Белешка о ауторима: стр. 229-230. - Напомене и библиографске референце уз радове. - Библиографија уз сваки рад. - Регистар.

ISBN 978-86-7447-139-5

- а) Настава - Квалитет - Зборници
- б) Педагошка истраживања - Технике - Зборници
- с) Ученици - Мотивација - Зборници

COBISS.SR-ID 268357900